bron: overpalliatievezorg.nl/ervaringsverhalen/roosen-borst-deel-3
datum: 13-11-2026

Blog Roosen & Borst - aflevering 3: Laatste woorden

Adelheid Roosen en Hugo Borst, die beiden hun moeder aan dementie verloren, maakten samen de vierdelige serie Roosen & Borst. HUMAN zendt die sinds 12 augustus wekelijks uit. In de serie onderzoeken zij hoe je je zo goed mogelijk kunt voorbereiden op de dood als er sprake is van dementie. Hoe weet je wat gezegd moet worden als het einde nadert? En wat is eigenlijk een 'goede dood'? In deze blog staan we stil bij de gebeurtenissen uit aflevering 3.
Aflevering 3 zoomt onder meer in op de euthanasie van actrice Chrisje Comvalius. Chrisje heeft o.a. de ziekte van Alzheimer. Dat is de meest voorkomende vorm van dementie. In de vorige aflevering volgden Borst & Roosen haar ook. Toen nam ze zich voor de laatste tien dagen vóórdat ze euthanasie zou krijgen in hospice De Liefde door te brengen. In deze aflevering zien we dat Chrisje daar woont.

Weinig woorden

Ze wil geen andere mensen meer op bezoek dan haar intimi. Deze aflevering heet ‘Laatste woorden’, dus vraagt Hugo Borst aan haar of ze alles heeft kunnen zeggen aan haar naasten, waaronder haar zoon Leander. “Hij heeft weinig woorden nodig”, zegt Chrisje. “Dat vind ik soms moeilijk, omdat ik een prater ben.” Toch zijn ze elkaar zeer nabij.

Wil je tips voor gesprekken over het levenseinde? Kijk dan hier: praten over de laatste levensfase.

Het goede moment

Frank en Maaike worstelen met de vraag wanneer hét goede moment voor euthanasie is aangebroken. Frank is nu nog redelijk helder, maar merkt dat hij achteruit gaat. Op de vraag van Borst naar zijn gedachten over ‘het goede moment’ schat hij in dat dat over één tot anderhalf jaar is.

Zijn vrouw Maaike is daar erg van geschrokken. Aan de andere kant is ze ook blij dat Frank hiermee een soort duidelijkheid over de toekomst geeft: "Het houdt

dus over één à anderhalf jaar op. Of hij mist het moment om voor euthanasie te kiezen, en dan wordt het een lange weg."

Het afscheid

Als Borst haar vraagt waar ze het meest bang voor is, schiet ze vol: "Ik vrees het meest dat het jaar veel te snel gaat. Dat de tijd vliegt. Ik vrees het afscheid. Het definitieve moment."

Vooruitlopen op een afscheid, en daarover verdriet ervaren, heet anticipatoire rouw. Meer informatie over (anticipatoire) rouw vind je hier: informatie over nazorg.
Net als in aflevering 2, zien we ook beelden van Roel, die Lewy Body dementie heeft. Roel woont in een verpleeghuis, maar brengt iedere week een dag door bij zijn vriend Jan, op zijn boerderij.

Woorden vanuit het hart en het hoofd

Roel is de woorden kwijt, maar neemt volop deel aan gesprekken met Jan, zijn dochter Suzanne en Adelheid Roosen. Adelheid nodigt Jan uit ‘woorden vanuit het hart en het hoofd’ met haar te delen over de betekenis van Roel voor zijn leven. Roel stond altijd voor hem klaar, ook toen de ouders van Jan overleden, geeft Jan aan. “Dus nou sta ik voor hem klaar.”

Aan het slot van de aflevering keren we terug naar Rotterdam, waar artsen van het Expertisecentrum Euthanasie arriveren om euthanasie toe te passen op Chrisje. Binnen korte tijd staan ze weer buiten. Er vallen weinig woorden.

De serie Roosen en Borst bestaat uit vier delen. De volgende uitzending is op 2 september. In samenwerking met Alzheimer Nederland biedt HUMAN in een online gespreksgroep (op 16 september) de mogelijkheid aan om te praten over de vraag wat een goed levenseinde is: gespreksgroep over een goed levenseinde.

Meer informatie over de serie vind je hier: Roosen & Borst (HUMAN).
Deze serie bestaat uit 4 afleveringen. Ook over de vorige/volgende aflevering hebben wij een blog geschreven. Je vindt deze blogs hier:

- Aflevering 1
- Aflevering 2